

ISSN 2181-9599

Doi Journal 10.26739/2181-9599

ЎТМИШГА НАЗАР

3 МАХСУС СОН

ВЗГЛЯД В ПРОШЛОЕ
СПЕЦИАЛЬНЫЙ НОМЕР 3

LOOK TO THE PAST
SPECIAL ISSUE 3

ТОШКЕНТ-2022

Бош мухаррир:
Главный редактор:
Chief Editor:

Муртазаева Рахбар Хамидовна
тарих фанлари доктори, профессор,
Ўзбекистон Миллий университети

Бош мухаррир ўринбосари:
Заместитель главного редактора:
Deputy Chief Editor:

Джураева Нилуфар Далибаевна
тарих фанлари номзоди, доцент,
Ўзбекистон жаҳон тиллари университети

ТАҲРИРИЙ МАСЛАҲАТ КЕНГАШИ | РЕДАКЦИОННЫЙ СОВЕТ | EDITORIAL BOARD

Сагдуллаев Анатолий Сагдуллаевич
тарих фанлари доктори,
профессор, академик,
Ўзбекистон Миллий университети

Бобожонова Дилором Бобожонова
тарих фанлари доктори, профессор,
Ўзбекистон жаҳон тиллари
университети

Юнусова Хуршида Эркиновна
тарих фанлари доктори, профессор,
Ўзбекистон Миллий университети

Кебадзе Мадонна
тарих фанлари доктори,
Телави давлат университети

Аширов Адхам Азимбаевич
тарих фанлари доктори, профессор,
ЎзР ФА Тарих институти

Агзамова Гулчеҳра Азизовна
тарих фанлари доктори, профессор,
ЎзР ФА Тарих институти

Бурдиашвили Майя
тарих фанлари доктори,
Телави давлат университети

Кожакеева Ляззат Темировна
тарих фанлари доктори, доцент,
Хотин-қизлар давлат педагогика
университети

Ульжаева Шохистахон Мамажоновна
тарих фанлари доктори,
Тошкент кимё - технология институти

Дорошенко Татьяна Ивановна
тарих фанлари номзоди, доцент,
Ўзбекистон Миллий университети

Бабаджанова Нодира Абдуллаевна
тарих фанлари номзоди, доцент,
Ўзбекистон давлат жаҳон
тиллари университети

Ширванова Тарана Амирага кызы
тарих фанлари номзоди, доцент,
Азербайджон давлат
иқтисодиёт университети

Гофоров Шокир Сафарович
тарих фанлари доктори, профессор
Самарқанд давлат университети

Эргашева Юлдуз Алимовна
Тарих фанлари доктори, профессор,
Қариши муҳандислик-иқтисодиёт
институти

Теймураз Ахалмосулишвили
тарих фанлари номзоди, профессор,
Телави давлат университети

Халикова Рахбар Эргашевна
тарих фанлари доктори, профессор,
Тошкент давлат техника университети

Ишанходжаева Замира Райимовна
тарих фанлари доктори, профессор,
Ўзбекистон Миллий университети

Эшов Боходир Жўраевич
тарих фанлари доктори, профессор
Қариши давлат университети

Махкамova Надира Раҳмановна
тарих фанлари доктори, профессор,
Тошкент ахборот технологиялари
университети

Абдуллаева Яхшибека Атамуратовна
тарих фанлари доктори, доцент,
Нукус давлат педагогика институти

Мустафаева Нодира Абдуллаевна
тарих фанлари доктори
Ўзбекистон Фанлар академияси

Ерметов Аваз Абдуллаевич
тарих фанлари доктори, профессор,
Ўзбекистон Миллий университети

Джоробекова Айнуэр Эшимбековна
тарих фанлари номзоди, профессор,
Қозоғистон дипломатия академияси

Раҳмонкулова Зумрад Бойхуразовна
тарих фанлари номзоди, доцент,
Ўзбекистон Миллий университети

Расулов Абдуллажон Нуридинович
тарих фанлари доктори, профессор
Наманган давлат университети

Ковалев Борис Николаевич
тарих фанлари доктори, профессор
Санкт-Петербург Тарих институти

Кобзева Ольга Петровна
тарих фанлари доктори, профессор,
Ўзбекистон Миллий университети

Ауанасова Алима Мусировна
тарих фанлари доктори, профессор,
Қозоғистон давлат тарихи институти

Бегалинова Калимаш Капсамаровна
фалсафа фанлари доктори, профессор,
Қозоғистон Миллий университети

Хайдаров Муродилла Махмудалиевич
тарих фанлари доктори, профессор,
Ўзбекистон Миллий университети

Алнева Лале
тарих фанлари доктори,
Озарбайжон давлат университети

Сайнова Камола Давляталиевна
тарих фанлари доктори, доцент,
Ўзбекистон Миллий университети

Исмаилова Алмаз
тарих фанлари доктори,
Догистон мустақил университети

Иноятова Диларам Маниглиевна
Тарих фанлари доктори (DSc)
Ўзбекистон Миллий университети

Одилов Аброр Анварович
тарих фанлари номзоди, доцент,
Ўзбекистон Миллий университети

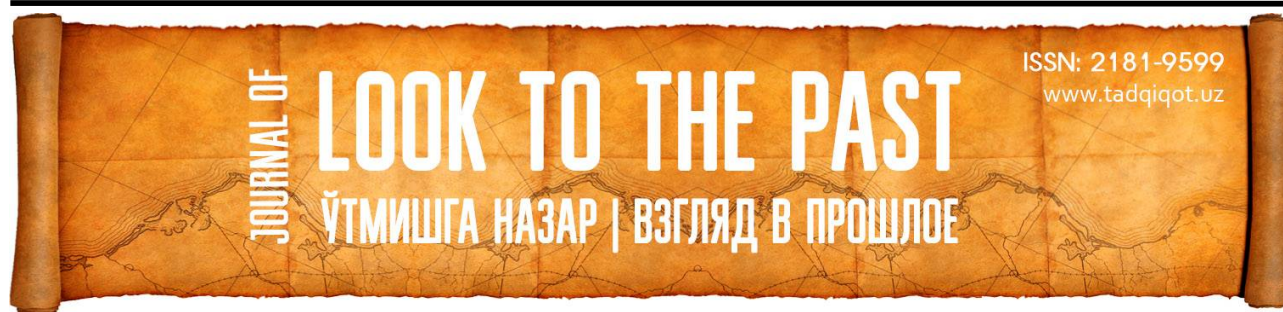
Толибоева Нодира Одилжоновна
Тарих фанлари бўйича фалсафа
доктори (PhD), Ўзбекистон жаҳон
тиллари университети

МУНДАРИЖА | СОДЕРЖАНИЕ | CONTENT

1. Раҳбархон Муртазаева ЗАМОНАВИЙ ЎЗБЕКИСТОН ШАРОИТИДА ЁШЛАРГА ОИД ДАВЛАТ СИЁСАТИ.....	6
2. Дилором Бобожонова ЎЗБЕК ОИЛАЛАРИДА ТИББИЙ МАДАНИЯТНИ ОШИРИШ, СОҒЛОМ ТУРМУШ ТАРЗИНИ ШАКЛЛАНТИРИШ МУАММОЛАРИ.....	17
3. Баҳодир Эшов ҚАДИМГИ ШАҲАРЛАР ШАКЛЛАНИШИНИНГ ТАҲЛИЛЛАРИ.....	26
4. Зумрад Раҳмонкулова МАҲМУД АМИН АФАНДИ “ИСТАНБУЛДАН ЎРТА ОСИЁГА САЁҲАТ”.....	34
5. Манзура Аминова ИБН ХОЛДУН ИЛМИЙ МЕРОСИНING ЗАМОНАВИЙ АҲАМИЯТИ.....	41
6. Тўлқин Ахмедов ТУРКИСТОНДА БИРИНЧИ РУС-ТУЗЕМ МАКТАБИ: МАЪМУРИЙ ЭҲТИЁЖ ЁКИ МАДАНИЙ ЯҚИНЛАШУВ ЗАРУРИЯТИ?.....	48
7. Мансур Бойсариев ОЗАРБАЙЖОН ДИАСПОРАСИ ВАКИЛЛАРИНИНГ ЎЗБЕКИСТОНДА ИЛМ-ФАНИ ТАРАҚҚИЁТИГА ҚЎШГАН ҲИССАСИ.....	56
8. Фируза Жуманиязова ИККИНЧИ ЖАҲОН УРУШИ ЙИЛЛАРИДА ХОРАЗМ ХОТИН-ҚИЗЛАРИНИНГ ИЖТИМОЙ ҲАЁТДАГИ ФАОЛЛИГИНИНГ ДАВРИЙ НАШРЛАРДА АКС ЭТТИРИЛИШИ (1941–1945 йиллар).....	64
9. Мухаммаджон Исамиддинов АНТИК ДАВР ЁЗМА МАНБАЛАРИДА САМАРҚАНД ТАРИХИНИНГ ЁРИТИЛИШИ.....	70
10. Бахыт Кошанов, Хакимбай Отегенов, Гулчехра Ержанова ҚОРАҚАЛПОҒИСТОН ТАРИХШУНОСЛИГИНИНГ ДОЛЗАРБ МУАММОЛАРИ.....	79
11. Shohruhbek Mamadaliyev TURKISTON SHAHARALARIDA OCHLARGA YORDAM KOMISSIYASI FAOLIYATI TARIXIDAN.....	87
12. Gulnora Maxkamova XX ASR SAMARQAND KASHTALARI: XILLARI, USLUBLARI, ORNAMENT REPERTUARI (SAMARQAND DAVLAT MUZEYI NAMUNALARI MISOLIDA).....	93
13. Уктамжон Мансуров VI – XI АСРЛАР СУҒД ЁЗМА ЁДГОРЛИКЛАРИНИНГ ТАРИХИЙ МАНБА СИФАТИДА ЎРГАНИЛИШИ.....	100
14. Шоназар Матякубов XVI- XVIII- АСРЛАРДА ХИВА ХОНЛИГИ ҲУНАРМАНДЧИЛИГИНИНГ АСОСИЙ СОҲАЛАРИДАН БИРИ-КУЛОЛЧИЛИК ТУРИ ТАВСИФЛАРИ.....	105

15. Отабек Махмудов «МИЛЛИЙ ТАРИХ» ВА «ТАРИХ ТАЪЛИМИ»ДА «ЖАҲОН ТАРИХИ»НИНГ АҲАМИЯТИ (лотин тилли тарихий манбалар ва замонавий ўзбек илмий адабиётининг қиёсий таҳлили медиевистик талқинда).....	109
16. Sayyora Mirsoatova, Aхrorbek Muxsidinov O‘ZBEKISTONDA MEZOLIT DAVRI YODGORLIKLARINING O‘RGANILISHI HAQIDA.....	122
17. Зухра Ражабова ЖАЛОЛИДДИН МАНГУБЕРДИ СИЙМОСИННИНГ ЁШЛАР МАЪНАВИЯТИНИ ЮКСАЛТИРИШДАГИ АҲАМИЯТИ.....	128
18. Мафтуна Рузикулова ФАРҶОНА ВОДИЙСИНИНГ МЕЛИОРАЦИЯ ВА ИРРИГАЦИЯ ИШЛАРИ ТАРИХИДАН (1950 – 1970).....	134
19. Хасанбой Рахматиллаев ҚАДИМГИ ВА ИЛК ЎРТА АСРЛАР ДАВРИ ЭТНИК ЖАРАЁНЛАРИНИНГ ЎРГАНИЛИШИ МУАММОЛАРИ ҲАҚИДА.....	139
20. Lutfiya Salomova AVSTRALIYA MILLIY ARXIVI FAOLIYATI HAQIDA.....	144
21. Наргиза Сейтимбетова ҚОРАҚАЛПОҶИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ҚОЗОҚ МИЛЛИЙ МАДАНИЙ МАРКАЗИ.....	148
22. Shaxnoza Tursunova O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASINING BENILYUKS DAVLATLARI BILAN XALQARO MUNOSABATLARINI RETROSPEKTIV TAHLILINING AYRIM JIHATLARI.....	156
23. Икромжон Умаров КЎҲИТАНГТОҶ ҚИШЛОҚЛАРИНИНГ ҲУДУД БЎЙЛАБ ЖОЙЛАШУВ ХУСУСИЯТЛАРИ ВА АҲОЛИНИНГ ЭТНИК ТАРКИБИ.....	161
24. Ма’мура Umarxodjayeva, Zilola Shodmonxo`jayeva, Nodira Xasanova O‘ZBEKISTON TARIXI DAVLAT MUZEYINING NOYOB XAZINASIDAN.....	174
25. Санъат Худайбергенов ЎЗБЕКИСТОННИНГ ЯНГИ ТАРАҚҚИЁТ БОСҚИЧИДА ХОРАЗМ ВИЛОЯТИ ОЛИЙ ТАЪЛИМ МУАССАСАЛАРИНИНГ ХОРИЖИЙ ҲАМКОРЛИК МАСАЛАЛАРИ.....	178
26. Ҳабиба Ҳасанова 1917-1924 ЙИЛЛАРДА ТУРКИСТОН МИНТАҚАСИДА БОСМАХОНАЛАРНИНГ ТЕХНИК ҲОЛАТИДАГИ ЎЗГАРИШЛАР.....	186
27. Ра’но Qodirova 1936-1937 YILLARDA O'ZBEKISTON SSR MAKTABLARIDA TARIX FANINING O‘RGANILISHI (M.Asimov hisobot materiallari asosida).....	192

28. Қосим Қосимов ШАРҚИЙ БУХОРОДА ҚИЗИЛ АРМИЯГА ҚАРШИ МИЛЛИЙ ОЗОДЛИК ҲАРАКАТЛАРИ.....	196
29. Ислон Қаршиев МУТАФАККИР СЎФИ ОЛЛОЁР ҚАРАШЛАРИДА ТАСАВВУФИЙ ҒОЯЛАР ТАҲЛИЛИ.....	203
30. Гулжаҳон Шайдуллаева ХАРАППА МАДАНИЯТИ ЁДГОРЛИКЛАРИДАН ТОПИЛГАН ОКС ЦИВИЛИЗАЦИЯСИГА ХОС БЎЛГАН МОДДИЙ МАНБАЛАР ТАҲЛИЛИДА МАДАНИЙ ВА САВДО АЛОҚАЛАРИ.....	209
31. Fotima Shirinova, Zumrad Kosimova XX ASRNING 20-30-YILLARIDA SOVET HOKIMIYATINING O'ZBEKISTONDA YURITGAN SIYOSATI, UNING MONIYATI VA OQIBATLARI. SIYOSIY QATAG'ONLIK.....	222
32. Юлдаш Юлдашев ХОРАЗМ ВИЛОЯТИ ДАВЛАТ АРХИВИ 555-ФОНДИНИНГ АРХИВ МАНБАШУНОСЛИГИ ТАҲЛИЛИ.....	230
33. Акмал Якубов ХИВА ХОНЛИГИНИНГ ТАШҚИ САВДО МУНОСАБАТЛАРИ (Дашти қипчоқ мисолида).....	237
34. Акмал Якубов ХИВА ХОНЛИГИ ВА ҚОЗОҚ ЖУЗЛАРИ (ўтроқ ва кўчманчилар ўзаро алоқларининг негизлари).....	246
35. Лазизахон Алиджанова ДИНИЙ ТАЪЛИМОТЛАРДА ТИББИЁТГА ОИД ИЖТИМОИЙ ҚОИДАЛАР ТАҲЛИЛИ.....	256
36. Дилрабо Қурбанова ЗАМОНАВИЙ ЎЗБЕКИСТОНДА ГЕНДЕР ТЕНГЛИК СИЁСАТИ.....	264
37. Камола Саипова УРУШ ДАВРИДАГИ ЎЗБЕК ХАЛҚИНИНГ БАҒРИКЕНГЛИК КЎРСАТИШИ.....	274
38. Аҳадулла Раҳматуллаев ТУРКИСТОНДАГИ МАҲАЛЛИЙ ЎЛКАШУНОС ВА КОЛЛЕКЦИОНЕРЛАР ФАОЛИЯТИ.....	280
39. Азамат Ктайбеков ҚОРАҚАЛПОҒИСТОНДА ИЖТИМОИЙ-ИҚТИСОДИЙ ЎЗГАРИШЛАР (2000-2016).....	288
40. Гулнора Худойберганава “АСКЕТИЗМ” ТУШУНЧАСИ ВА ДИНЛАРДА АСКЕТИК АМАЛИЁТЛАРГА МУНОСАБАТНИНГ ТАҲЛИЛИ.....	293

Lutfiya Iskandar qizi Salomova,
O‘zbekiston Milliy universiteti
Tarix fakulteti “Manbashunoslik va
arxivshunoslik” kafedrasi o‘qituvchisi
E-mail: salomovalutfiya95@gmail.com

AVSTRALIYA MILLIY ARXIVI FAOLIYATI HAQIDA

For citation: Lutfiya I. Salomova, ABOUT THE ACTIVITIES OF THE NATIONAL ARCHIVES OF AUSTRALIA. Look to the past. 2022, Special issue 3, pp.144-147

 <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.7485314>

ANNOTATSIYA

Ushbu maqolada hozirda Avstraliya Milliy arxivi faoliyati, arxivda saqlanayaotgan federal davlat organlari hujjatlarini saqlash va uning mablag‘laridan foydalanishni tashkil qilish, davlat organlari axborotini boshqarish departamenti davlat organlariga hujjat aylanishini tashkil etish va elektron hujjatlar bilan ishlash holatlari o‘rganilgan. Avstraliya Milliy arxivi o‘z faoliyatida kolleksiyaalarini himoya qilishdan tashqari keng ko‘lamli resurslar va xizmatlarni taklif etadi.

Kalit so‘zlar: Avstraliya Milliy arxivi, elektron hujjatlar, hukumat, fond, ro‘yxat, vazirlar, yig‘majild, tarix.

Лутфия Искандар кизи Саломова,
преподаватель кафедры
Источниковедение и архивоведения
исторического факультета
Национального университета Узбекистана
salomovalutfiya95@gmail.com

О ДЕЯТЕЛЬНОСТИ НАЦИОНАЛЬНЫХ АРХИВОВ АВСТРАЛИИ

АННОТАЦИЯ

В данной статье деятельность Национального архива Австралии заключается в организации сохранности документов федеральных органов государственной власти, которые в настоящее время хранятся в архиве, и использовании его фондов. Кафедра информационного обеспечения государственных органов изучала организацию документооборота в государственные органы и работу с электронными документами.

Ключевые слова: Национальный архив Австралии, электронные записи, правительство, фонд, список, министры, коллекция, история.

Lutfiya I. Salomova,
department teacher
Source and archive studies
Faculty of History
National University of Uzbekistan
salomovalutfiya95@gmail.com

ABOUT THE ACTIVITIES OF THE NATIONAL ARCHIVES OF AUSTRALIA

ABSTRACT

In this article, the activity of the National Archives of Australia is to organize the preservation of documents of federal government bodies that are currently stored in the archive and the use of its funds. The Department of Information Management of State Bodies studied the organization of document circulation to state bodies and working with electronic documents.

Index Terms: National Archives of Australia, electronic records, government, fund, list, ministers, collection, history.

Kirish:

Avstraliya 1931-yilda to'liq mustaqillikka erishgandan so'ng tarixiy hujjatlarga y'ani arxiv sohasiga e'tibor qarata boshladi.

Birinchi jahon urushidan keyin Milliy Hamdo'stlik kutubxonasi (Avstraliya Milliy kutubxonasi) Avstraliya hukumati hujjatlarini to'plash uchun mas'ul edi. Arxivning birinchi rahbari 1944-yilda tayinlangan bo'lib. 1961-yil mart oyida Hamdo'stlik arxivlari byurosi rasman Avstraliya Milliy kutubxonasidan ajratildi va 1975-yilda Avstraliya arxivi deb o'zgartirildi. 1984-yil 6-iyunda 1983-yilgi qonunga binoan Avstraliya Milliy arxivi Ittifoq arxivlarini boshqarish organi maqomini oldi. 1998-yil fevral oyidan boshlab Avstraliya Milliy arxivi maqomi berildi [1].

Metodlar:

Maqola umum qabul qilingan tarixiy metodlar-tarixiylik, qiyosiy mantiqiy tahlil, ketma ketlik, xolislik tamoillari asosida yozilgan bo'lib, unda Avstraliya Milliy arxivi faoliyati haqida ma'lumotlar berilgan.

Tadqiqot natijalari:

Hozirda Avstraliya Milliy arxivi federal davlat organlari hujjatlarini saqlaydi va uning mablag'laridan foydalanishni tashkil qiladi. Yana bir muhim funktsiya Avstraliya hukumati va uning sho'ba korxonalarini uchun yozuvlarni boshqarishdir. Avstraliya Milliy arxivga bosh direktor rahbarlik qiladi. 2003-yil bosh direktor lavozimini egallagan Ross Gibbs 2011-yil mart oyiga kelib sakkiz yillik rahbarlikdan so'ng o'z lavozimini tark etdi. 2012-yil 1-yanvardan bu lavozimni Devid Friker egallab kelmoqda. 2011-2012-yillarda Milliy arxivda jiddiy kadrlar o'zgarishi sodir bo'ldi. Maslahat kengashi tarkibi to'liq o'zgartirildi, hukumatda esa – Milliy arxiv ishiga mas'ul bo'lgan vazir (ilgari bu funktsiyalar madaniyat va sport ishlari vaziriga yuklangan edi). Avstraliya Milliy arxivida bosh direktor yordamchilari boshchiligidagi beshta bo'lim mavjud, ya'ni uning o'rinbosarlari. Davlat organlari axborotini boshqarish departamenti davlat organlariga hujjat aylanishini tashkil etish va elektron hujjatlar bilan ishlashda amaliy yordam ko'rsatmoqda. "Hujjatlar bilan ishlashni tashkil etish" kafedrasini (Operatsiyalar va konservatsiya) hujjatlarni arxivga topshirish, ularni tavsiflash, hisobga olish va saqlanishi, shuningdek restavratsiya qilinishini nazorat qiladi. Kirish va aloqa bo'limi tashkilot va jismoniy shaxslarga turli xil xizmatlarni taqdim etish uchun javobgardir: arxiv hujjatlariga kirishni ta'minlash va osonlashtirish, ma'lumotlarni qidirish va ulardan foydalanish, arxiv veb-sayti va o'quv dasturlarini yuritish, ko'rgazmalar va boshqa tadbirlarni o'tkazish. Yuqoridagi bo'limlar Avstraliya hukumati tomonidan moliyalashtiriladigan maqsadli dasturlar doirasida ishlaydi. Ulardan tashqari butun arxiv ishiga tashkiliy-texnik yordam ko'rsatuvchi yana ikkita bo'lim mavjud. Milliy muvofiqlashtirish departamenti rahbariyatga yordam berish, xodimlarni yollash, xavfsizlik, maslahat kengashi faoliyati, arxivning davlat idoralari va xalqaro muvofiqlashtirish ishlarini nazorat qilish hamda hujjatlarga kirish cheklolarini ta'minlaydi. Nihoyat,

Korporativ xizmatlar bo'limi arxivning moddiy-texnik ta'minotini rivojlantirish, infratuzilma, xaridlar, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari va arxiv mulkini boshqarish uchun javobgardir.

Avstraliya Milliy arxivi mamlakatning eng yirik arxivi bo'lib, u yerda eng qimmatli hujjatli materiallar jamlangan, Avstraliya Hamdo'stligi davlat hujjatlarining rasmiy ombori hisoblanadi. U yerda qog'ozdagi materiallar juda kata qismini tashkil qiladi, lekin kino va fotosuratlar, magnit lentalar, xaritalar va boshqa turdagi hujjatlar mavjud. Avstraliya Milliy arxiv javonlarining uzunligi 462 km dan ortiq (Avstraliya arxivchilar jamiyatining 1998-yil ma'lumotlariga ko'ra)[2]. Hujjatli filmlar majmuasi 1901-yildan hozirgi kungacha Avstraliya Hamdo'stligi hukumati faoliyatining barcha sohalarini qamrab oladi, biroq bir qator fondlarda avvalgi hujjatlar ham mavjud.

Arxiv shtat va hududlarning barcha poytaxtlarida (Adelaida, Brisben, Xobart, Melburn, Pert, Sidney, Darvinda) vakolatxonalari va omborlariga ega. Bosh idorasi Kanberrada joylashgan bo'lib, u yerda Federal Vazirlar Mahkamasi va Bosh vazir departamenti, Tashqi ishlar va Savdo vazirliklarining yozuvlari saqlanadi; mudofaa; immigratsiya masalalari bo'yicha shuningdek, Birinchi jahon urushi paytida Avstraliya armiyasida xizmat qilganlarning barchasi to'g'risidagi ma'lumotlar jamlangan. Sidneydagi Arxiv idorasida 1850-yildan beri pochta bo'limi yozuvlari mavjud; Sidney (1923-yildan) va Nyukasl (1865-yildan) portlari. Xodimlarning so'zlariga ko'ra, eng dastlabki hujjat 1804-yilda Bosh pochta bo'limi (GPO Sidney) joylashgan yer uchastkasini sotib olish bo'yicha ishdir. Sidney ofisining arxiv javonlarining uzunligi 138 km dan oshadi. Shimoliy hududning poytaxti Darvindagi arxiv idorasi eng kichkinasi: uning arxiv javonlarining uzunligi 7 km dan bir oz ko'proq. Bu yerda 1978-yilgacha Shimoliy hududning ma'muriyati shuningdek, Aborigen va Torres bo'g'ozlari orollariga tegishli hujjatlar. Melburndagi arxivning 90 km uzunlikdagi arxiv javonlarida katta harbiy hujjatlar to'plami mavjud, jumladan Angliya-Bur, Birinchi va Ikkinchi Jahon urushlari hujjatlari saqlanadi.

Avstraliya Milliy arxivi Avstraliya hukumati va xalqi uchun muhim hujjatlarni to'playdigan, saqlaydigan va ularga kirishni ta'minlovchi davlat organidir. Arxiv millat xotirasi, avstraliyaliklarning hayotini shakllantirgan voqealar va qarorlarni kuzatib boradigan 40 million ashyolardan iborat to'plami sifatida tasvirlangan. Arxivga tashrif buyuruvchilar to'plamni onlayn yoki shaxsan ko'rishlari mumkin. Arxivda hujjatlardan tashqari ovoz yozish moslamalari, radio va televizorlar kabi texnik buyumlar saqlanadi.

Avstraliya Milliy arxivi 40 million buyumdan iborat to'plami Avstraliya hukumatiga tegishli yozuvlarni, jumladan Federatsiya, Bosh gubernatorlar, Bosh vazirlar va Vazirlar Mahkamasini qamrab oladi. Jamoatchilik orasida eng mashhurlari ko'pincha qimmatli oilaviy tarixni o'z ichiga olgan mudofaa va immigratsiya yozuvlaridir. Arxivning muhim vazifasi hujjatlarni keyinchalik saqlash va undan keyingi kirish uchun raqamlashtirishdir. Shu bilan birga, qog'oz asl nusxalari ham ularning haqiqiylikini ta'minlash uchun saqlanadi[3]. Arxiv omborlari omma uchun ochiq emas, lekin ularning elementlarini raqamlashtirish yoki o'qish zallarida ko'rish talab qilinishi mumkin. 26 yildan ortiq saqlangan yozuvlarning aksariyati so'rov bo'yicha ommaga e'lon qilinadi. Biroq, ba'zi ma'lumotlarga kirish uchun yopiq. Ushbu istisnalar mudofaa, xavfsizlik va maxfiy shaxsiy ma'lumotlarga oid hujjatlarni o'z ichiga olishi mumkin[4].

Hukumat arxivlariga yopiq kirish muddati uzoqroq bo'lib, 2021-yildan boshlab u 50 yildan 30 yilgacha bosqichma-bosqich qisqartiriladi. Avstraliya aborigenlari madaniyatiga tegishli ma'lumotlarga kirish ham cheklangan.

Avstraliya seriyalari tizimi (Hamdo'stlik yozuvlari seriyasi deb ham ataladi) Avstraliya Milliy arxivida saqlanadigan yozuvlarni tartibga solish va tavsiflash uchun foydalaniladigan tizimdir. U 1960-yillarda ishlab chiqilgan va Milliy arxivdan Piter Skottning g'oyasiga asoslangan. CRS tizimida muassasalar (davlat idoralari va organlari) elementlardan (har qanday turdagi yozuvlar) tashkil topgan seriyalarni (agentlik tomonidan yaratilgan tegishli yozuvlar guruhlari) yaratadilar. Hozirgi vaqtda raqamli ma'lumotlar qattiq disklar klasterlarida saqlanadi, bitta klasterning sig'imi 10 terabaytni tashkil qiladi[5].

Xulosalar:

Xulosa qilib aytadigan bo'lsak, Avstraliya Milliy arxivi o'z faoliyatida kolleksiyalarini himoya qilishdan tashqari keng ko'lamlı resurslar va xizmatlarni taklif etadi. Turli mavzudagi

ko'rgazmalar tayyorlaydi va ularni so'ragan shaxslarga ma'lum arxiv hujjatlarini taqdim etishlari mumkin. Avstraliya Milliy arxivi Avstraliya hukumati va xalqi uchun muhim hujjatlarni to'playdigan, saqlaydigan va ularga kirishni ta'minlovchi davlat organidir. Arxiv millat xotirasi, avstraliyaliklarning hayotini shakllantirgan voqealar va qarorlarni kuzatib boradigan ashyoviy manbalar to'plami sifatida tasvirlanadi. So'nggi yillarda ushbu arxivda keng ko'lamda raqamlashtirish ishlari amalga oshirilmoqda. Bu jihatdan Avstraliya Milliy arxivida amalga oshirilgan ishlar tajribasini O'zbekiston arxiv sohasida ham qo'llash mumkin.

Iqtiboslar/Сноски/References:

1. Avstraliya Milliy arxivi: sharhlar, sharhlar / Kanberra, Avstraliya . www.destinations.ru Asl nusxadan 2022-yil 20-mayda arxivlangan.
2. <https://www.docsity.com/ru/arhivnoe-delo-v-avstralii/4584414/> Murojaat qilingan sana. 24.10.2022 y.
3. XVII Xalqaro arxivlar kongressidagi hisobot, Brisben, 2012 yil avgust. www.mognovse.ru Murojaat qilingan sana: 23.10.2022 y.
4. Козак, К.И. Архивная страница: Путеводитель. – Минск: ВГУ, 2016. – С. 294.(Kozak, K.I. Archived page: Guide. – Minsk: ВГУ, 2016. – P. 294.)
5. Сохранение национальной памяти. Национальный архив Австралии (9 июня 2017 г.) (Preservation of national memory. National Archives of Australia (9 June 2017)). Asl nusxadan 2019-yil 1-avgustda arxivlangan

ЎТМИШГА НАЗАР

3 МАХСУС СОН

ВЗГЛЯД В ПРОШЛОЕ
СПЕЦИАЛЬНЫЙ НОМЕР 3

LOOK TO THE PAST
SPECIAL ISSUE 3

Editorial staff of the journals of www.tadqiqot.uz
Tadqiqot LLC the city of Tashkent,
Amir Temur Street pr.1, House 2.
Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz
Phone: (+998-94) 404-0000

Контакт редакций журналов. www.tadqiqot.uz
ООО Tadqiqot город Ташкент,
улица Амира Темура пр.1, дом-2.
Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz
Тел: (+998-94) 404-0000